

Megjelenik reggeli és esti kiadásban, tehát mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj: Egész évre 10 ft, félfévre 5 ft 50 kr., évfolyadra 3 ft, egy hóra 1 ft. — Az esti kiadás külön küldésért a vidékre: Egész évre 1 ft 50 kr., fél-évre 80 kr., évfolyadra 50 kr., egy hóra 20 kr.

Szerkesztői szállás: belső-tordatca 122. sz. Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ES KOZGAZDASZATI LAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. helyéig. — Hirdetések felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. Könyv-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstejn és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse-ól. Zeitungs-Agent.

Nyitertéri cikkek: sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Az „altatók.”

(Brr.) Közlebről azt olvastam, hogy a „francia nagy forradalom idején guillotine-ra vitték az úgynevezett altatókat (endormeur), a kik azt beszélték minduntalan, hogy a nemzet gyöngye, nincs erős kormány, nincs felszerelt hadsereg, nincs pénz, nincsenek vezérek,” stb. stb. Az író, ki e sorokkal vezette be egyik „ellenőr”-i cikkét, az „endormeur”-eket jobbra keresi, hanem előre megkegyelmezi őket, így, hogy „guillotine-ra vinni” nem fogja. Ez nagyon szép tőle. Kár is lenne most oly mesterségesen összealkotott gépet állítani fel, midőn szabatos gyorsasággal végzi e mütétet a gyűtős puska. Hanem azért a guillotine név emlegetése borzalmat okoz: megtagadjuk nyakunkat, valjon ott áll-e még a régi helyén: valjon nem veszítették-e el, a fejünket.

Azt mondják: az izlés sokféle, s van a jó és rossz izlésben is számtalan árnyalat; én a leg-„mocási”-asbak, az az: a legrosszabbak közé számítom azt, midőn egy publicista, csak hogy vezérekékné dorombölvényikörgő bevezetést írhasson, a nyaktiló-emlékeket eleveníti föl, bár tudhatná, hogy az a guillotine a rémuralom jelvénye volt, azon sejtések uralmáé, kik vépadra küldék a haza legjobbjait: a derék hazafi girondeiakat, kik halomra lövették Franciaország legszebb és legnagyobb városait az emberi cultura és szorgalom eme műveit, s e közben leölték a polgárok szézeit.

A guillotine névre a legborzasztóbb polgárháború képe jelenik meg lelki-szemünk előtt!

Valjon miért mutatott Mocsáry (Ellenőr 166 szám) e borzasztó eszközre? Talán ez által akar minket arra figyelmeztetni, hogy a végzeteljes beharaz a kis nemzeteknél életökbe kerül? Epen nem. Ő nem hirdeti nekünk az okulás, a józan megfontolás ígét; ő azokat szeretné borzasztó szavakkal eléríteni, kik „az önismertetről, az önmérsékletről” prédikálnak; kik az 50-70 millió nagy néptajok közt álló 8 millió magyarhoz így szólának: erősödij szellemileg, anyagilag, vétezd meg magad a haza- és szabadságszeretettel; ne főrekejd e l-szigetelt állásra, melynek nádgyökere pázsítja alól a tengerszem mélyesége fenéke látogana feléd, hanem ragaszkodj sok százados szövetségeseidhez, a kiket ha néha meg is lep az elválsá viszketeg — könnyű nekik, van hova menniök, míg számokra a nagyvilág e kívül nincsen hely; a kik óva intenek az elbizakodástól, azon perczben, midőn a magára hagyott nagy francia nép is elbukott, egy ellenében, reánk pedig egyszerű ke t ő is feni a fogát: — azokat, a kik imigy hivatkoznak a magyar nép józan értelmére, kik nyitlan ki merik mondani, hogy a „nemzetnek most arra van szüksége, hogy szedje össze minden erejét” — ezeket óhajtáná Mocsáry elhallgattatni, ezért emlegette a guillotine-t, s elnevezte őket „altatók”-nak.

Lássuk igazat szólott-e?

Magyarországon lehetnek, sőt vannak is ilyen „endormeur”-ek, még pedig kétfélek: olyanok, kik nyitott szemmel jószomszédaink zsoldjában állva dolgoznak annak elérésére, mire Mocsáry szerint is „ezer év óta város a németnek (hosszra tehetjük: és pár száz év óta az oroszoknak is) — a foga; hogy ezek miféle fajta endormeur-ek, talán mondanom sem kell; az altatók másik faja az, melyet a népszerűség-hajhászat élénk fénye vakít el, s nagy álmak ringatnak tündér légvárákban — boscsánát, de igaz — a mi ellenzékünk soráiból kerül ki. Ezek az öntudatlan endormeur-ek így beszélnek a nemzethez: erős vagy, te vagy a legerősebb, mert hát közmondás tartja: kicsiny a bors, de hatalmas; mi három éve töreksünk elbuktatni a magyar nemzeti kormányt s ha ez sikerül, lesz „erős kormány”-od, bár igaz, hogy magyar lanne az is, melynek mi szegnők el a nyakát; ha mi csak tíz soros törvényezikket meghozhatunk, azonnal a parlament homlokából milliókaru Minervaként állandó elő „a felszerelt hadsereg” és a „vezérek,” — egy másik cikkely megszavazására tüstént arannyal, ezüsttel telik meg csordultig az ország ladája, sőt ti is oda tarthatjátok tulipánosaitokat, — lesz „pénz,” a bankót, nemcsak a hamisat, de a jót is — mind tüzre dobhatjátok, — nem lesz adófizetés Nagy-Magyarország — természetesen általunk történendő — megalapítása napjáig; csak azokat a kerek sárgákat és fehéreket kellend szám-lálgatnunk — mulatságu, a gondúzó szűz magyar dohány füstölése mellett.

Néhány százalék leütésével effélékkel kapacitálják Mocsáry és társai a jó magyar népet, midőn így szólának: „itt a harmas hely tövében, a négy folyó (hát a mi négy folyócskáink, itt az erdélyi részekben, jó uram! hol maradtak?) partjain soha nem fog európai cultura felvirágozni másnak, mint a magyar fajnak eszkölése által;” és hogy „csak akkor fogunk elpusztulni, ha nemzeti jellemünk zománcza a megtörik.” Ezek azután az igazi „altató” biztosítékok. Nem tudná-e megmondani Mocsáry nekünk, mi lett a Rouher „jamaise”-jéből? Az olaszok benn vannak Romában, s a „soha” a zepialis (ex Napoleon) ellen fordult. Hát az

a nemzeti zománcz, mely Pomerania, Silezia, Brandenburg szláv fiait ékesíté egykoron, ugyan hová lett? Nem kopott-e le a német lovagrend és a poroszok marka alatt. Végül mi lenne a biztosíték arra, hogy az ezer év óta szétdarabolt, de ez évben egy nagy kaszarányban egyesített porosz-németnek hiába vásik a foga „a jó magyar kenyér után,” ha t. i. mi tisztanok el magunktól régi szövetségeseinket, csak hogy mielőbb — igen korán — egyedül maradhassunk? Megmondja ezt is Mocsáry. „Vagyunk itt (t. i. Magyarországon) sokan, a kik inkább vállalkoznak az éhes farkas szerepét, mint a kövér kutyaét őrvel a nyakán.” Mindez szépen hangzik, hanem vékony vigasztalás; mert ha a mi „nemzeti zománczuk”-at a russus avagy boruszus venné oltalma alá, lehetnénk ugyan „éhes farkas”-ok, de aligha nem kellene bárány helyett gyep-galuskákkal beérnünk, s mindezt azért, mert hát vannak közöttünk olyan szép hangu „altatók” is, kik „tudnak gáncsolni, tudnak litymálni, de a helyett, hogy lendítenének valamit, csak lehangolnak másokat is.”

Nagy szerénese, hogy a mi értelmes népünk nem nézi a fapolturát is magyar arannyal, s ha Thalesről nem is sokat hallott, de azt tudja, hogy a ki „önismeretről, önmérsékletről” prédikál neki nem altató, s ha mindjárt Mocsáry is erősíti az ellenkezőt, inkább tart attól, a ki így nógatja: hunyód be a szemedet, s aztán előre tuskón, hokron, árkon, halmon keresztül.

Egy derekas czáfolat.

ar. — Az ó-szászok nem tudnak belenyugodni jelen helyzetükbe, mely őket a bureaucratikus hatalom-egyedáruól már is meglehetősen elütötte: az ifju szászok minden tőlük kitelhető módon szidalmaznak, gyalázzák, gyanúsítják; hogy inkább czélt érthessenek, felöltik a historiai jog palástját, s ezzel takarván el lólabákat reá mutatnak „ifju óriás”-nak gunyolt ellenfelükre, teletorokkal kiáltozván: ime a vampyr, mely a szász nép életnedvét akarja kiszívni.

E napokban a szász nemzet n.-szebeni házának eladásáról vitáztván az egyetem, az ó-szász lapok ez alkalamból azzal az új váddal illeték az ifju szászokat, hogy ezek „a szász nemzeti vagyón megóvásában részt sem akarnak venni;” hogy ez az „ifju óriás” a jogtalanság, jogeljátszás alapjáa állott, s „a nemzeti jogegyenlőség oltárán akarja” a nemzet vagyonát feláldozni, mert „igy lehet a kormánynak hizelegni, a románokat megnyerni — csak hogy az az ördögadta szász nép fenn ne maradjon.”

Az ó-szász stylisták már-már ujjaiikon számíták fel, hogyan fogják ezek a hatalmas dicitők az „ifju szászok” napról napra gyarapodó népszerűségét egy csapással megsemmisíteni. Hanem betelt rajtok is, hogy gazda nélkül számoltak.

Az egyetem márcz. 2-ki ülésében épen az „ifju szász” párthoz tartozó egyetemi küldöttek nyújtottak be elfogadásra egy határozati javaslatot, melyben elmondják, hogy: a szász nemzetnek tulajdonosi jogát a szász nemzeti vagyónra nézve semmiféle kormány-rendszer bály sem alterálhatja; hogy magának a területi kérdésnek rendezése sem értheti a tulajdonosi jogot, s végül, hogy sem a jelenlegi, sem bár mely jövőben egybeülődd egyetemenk nem áll és nem állandó jogában a szász nemzetnek nemzeti vagyonához való tulajdonosi jogán változtatni nj részesülök felvétele által.

Ez a határozati javaslat kerszetelt vont az ó-szászok fenajeztet, az „ifju óriás” depopularisálására czéldzó számításán: az ifjak is óvják a nemzeti vagyont s pedig nemcsak szóval, hanem illetékes helyén beadott határozati javaslattal. Tehát más emelyüt kell az ósdiáknak keresni.

Legújabb táviratok.

Bécs, márcz. 5. A „N. Fr. Pr.” jelenti Brüsseltől: Faidherbe ide érkezett az internáltak szabadon bocsátatása iránti alkudozások végett. Az elbocsátatás a hivatalosan közölt tényleges békekötés után legott meg fog történni. Az itteni békekötés iránti tárgyalások kezdetül francia részről Chandonry és Barthelemi St. Hillaire bizáltak meg. Franciaország jövődd kormány-formája a köztársaság leend, conservativ intézményekkel. Thiers elnöknek van kiszemelése.

Páris, márcz. 4. A lapok egyetértésre és munkára hívják fel a népet. A Szajna balpartján levő erődök legkésőbb három nap alatt fognak a francia hatóságoknak visszaadni. A távirati közlekedés a departementokkal meg van szakítva. A poroszok elvonulása után a kávéházak megnyitáltak, az omnibus-közlekedés helyreállt. A császárs és a koronahg. holnapután elhagyják Versaillest.

Bern, márcz. 3. A morgesi fegyvertárban a francia belebuzottak munitiója légből ropult. A rakomány elégték. A kár jelentékeny. Számos a sebesült és halott.

Erdélyi muzeum-egylet.

Titkári jelentés az 1871. febr. 27-ki közgyűlésen.

Tisztelt közgyűlés! Mellözve minden hosszadalmas bevezetést, az igazgató választmány számadását mult évi működéséről a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

Az 1871. év lefolyta alatt az igazgató választmány tartott mindössze 17 ülést, a melyeken 230 határozattal intézkedett a részint szóbeli előadás, részint a beérkezett 146 db beadvány utján eleibe terjesztett ügyek iránt. E határozatok során végig menve, ha az úgynevezett folyó és tisztán igazgatásra és gazdasági tényekre vonatkozókat csak szám szerint vesszük is tekintetbe, a legtisztább és leghívőbb képit fogjuk nyerni a választmány működésének.

A Herbach-féle gyűjtemény megvételére vonatkozó határozatokat, a melyek a mult évi közgyűlés IV. számú határozatával végleges befejezést és szentesítést nyertek, itt nincs mért újból elősorolni, de kapcsolathat e közgyűlési határozattal be kell jelenteni, hogy a választmány élve a nyert felhatalmazással, a gyűjtemény árának 1872. és 1873. években esedékes két részletének 1000 fittal való kiültését az okt. 15-én tartott ülésben Herbach Ferencz ur kérelmére jk. 174. szám alatt elhatározta, még pedig úgy, hogy miután a rendes folyó jövedelmekből e fizetést nem lehetett volna eszközölni, az igazgató választmány a szükséges 1000 frot a helyi kiegészítő pénztárba elhelyezett és éppen ily eshetőségekre készen tartott tökésszebből vette kölcsön, oly feltétellel, hogy ez 1000 frot, a különben Herbach urnak fizetni kellett részletekben, u. m. 500 fittal 1872. jan. 1-én visszafizeti a főkének, illetőleg bétesszi ismét a kiegészítő pénztárba. Minthogy pedig e töke a kiegészítő pénztárban kamatot hajfott, e kamatot Herbach ur 500 ft után 1872. jan. 1-ig, a második 500 ft után 1873. jan. 1-ig 1870. nov. 1-jétől számítva összesen 160 fittal előre megté-ritette az egyletnek, a mely 100 ftt, mint 1872. és 1873-ra előre bétézetett kamat a helyi takarékpénztárba van letelve.

Ez ügy azonban még egy nevezetes elvi kérdéssel is áll kapcsolatban, a melyben alkalma lesz a t. közgyűlésnek egy ma előterjesztendő indítvány alkalmából döntő határozatot hozni. A kérdés a következő: Helyes-e és czélszerű, hogy a muzeum a maga gyűjteményei gyarapítására és kiegészítésére magánosoktól, akár testületektől egyszerűre egyes egész gyűjteményeket vegyen meg pénzen.

Az igazgató választmány abban a véleményben van, hogy ez ügyben átalános, azaz minden előfordulható esetre egyaránt alkalmazható határozatot kimondani nem lehet, hanem az előforduló eseteket egyenként külön külön kell megítélni, tekintetbe vévén egyfelől a vásárlás tárgyául ajánlott gyűjtemény minőségét, másfelől annak a mazuemi gyűjteménynek az állapotát, a melyben a vásárlandó gyűjteménynek belé kell olvadnia. A rendelkezésre álló pénzerő a főtökintetek mellett csak másodrendű befolyással lehet, mihelyt csak némi mód és lehetőség mutatkozik a megkívántató költség fedezésére, és csak a merő lehetetlenség lehet elegendő ok oly vásár elhalasztására, a mely a más két tekintetből helyesnek és czélszerűnek mutatkozik.

Már pedig, bár merre tekintünk szét a meglévő és fennálló muzeumok közt, mindenütt azt fogjuk tapasztalni, hogy nemcsak keletkezében levő ifju intézetek, mint a milyen a miénk is, tekintélyes és a tudomány követeléseinek megfelelő gyűjteményeket csak úgy voltak képesek előállítani, ha az illető szakra vonatkozó egész gyűjteményekre tudtak szert tenni; hanem régóta fennálló és már is elsőrangú gyűjtemények birtokában levő nagyszerű muzeumok is még folytonosan abban igyekeznek, hogy ily egész gyűjtemények megszerzésével töltsék ki a legnagyobb és legtekélyesebb gyűjteményekben is mindig észlelhető hézagokat. A british muzeum most négy éve megvette Blacas herczegnek hires éremgyűjteményét és a francia párisi éremtár igazgatósága mélyen fájlalta, hogy e gyűjteményt nem tehette magáévá; pedig mind a két muzeum éremgyűjteménye az első rangúak közt is kitünő helyet foglal. A magyar nemzeti muzeum csak a mult évben vásárolta meg a Lobkovitz-féle ásványgyűjteményt, és most, miután e gyűjtemény megvan, megszerzésének azok is örvendenek, a kik régentén ellenezték volt, éppen úgy, mint a hogy azok, a kik annak idején segítették akadályozni az Edespacher-féle éremgyűjtemény és a Nagy István-féle könyv- és kézirattár megvásárlását, most éppen úgy, mint a vásár partólói, sőt itt ott még hangosabban fájlalják, hogy e tudományok kincsek kivándoroltak az országból. Nincs oly muzeum, a mely ily vásárlások nélkül megtudna felelni a folytonos haladás és tökélyesedés méltányos követeléseinek.

Eppen azért kötelésségének tartotta az igazgató választmány az ily vásárlásokhoz hozzászólni, ha kínálokta, és oly gyarapodást helyeztek kilátásba, a mely más uton vagy csak nagyon későre és sok bajjal, vagy,

a mint emberileg szokták mondani, tán soha többé se lettünk volna képesek eszközölni. Ily eset a lefolyt évben is fordult elő.

Az a gyűjtemény, a melynek megszerzésére vonatkoznak a jk. 211 és 226 számú határozatai, a Bielz-féle kagyló és esiga gyűjtemény. Erről a mai ülés folytán kész indítvány fog a t. közgyűlés eleibe jöni, nincs tehát mért itt terjedelmesebben beszélni róla.

A muzeum saját tisztviselőinek utaztatása a gyűjtemények gyarapítása érdekében a könyvtárnok egy külön kiküldésén kívül, még három utra terjed; az első, a melyről a jk. 45, 66, 99 és 114 sz. határozatai szólnak, Hermann Ottó, őrségéd Bécsbe tett utazása az egyenes-röptiek vizsgálása végett, a melynek eredménye egy az évkönyvünk utolsó füzetében megjelent értekezés; a második, a melyről a felvilágosító részletek a jk. 93 és 106 száma alatt vannak meg, volt Herbach Ferencz, őrségéd kivándorlása a csákyai kö földlani viszonyai vizsgálására; és kirándulása a muzeumunk egy szép sorozat közetet és kövületet szerzett. A harmadik volt a két őrségéd együttes kirándulása Asszonyfalvára annak megvizsgálására, van-e valami igaz abban, hogy az ottani határon az u. n. triász képletre akadtak, e kirándulásra a választmány jk. 148 számú határozatával adta a felhatalmazást; eredménye a lett, hogy az állítólagos triász képletről való hír merőben alaptalannak bizonyult be.

Ezzel kapcsolatban a jk. 37, 117 és 148 számú határozataiban egy más ügy tárgyalását lájuk, a mely föld- és ásványtani gyűjteményeink gyarapodására nézve nagy horderejű, és a melyre nézve ma a t. közgyűlésnek is alkalma fog nyilni határozatát kimondani. Ugyanis a Pesten a magas kormánytól létesített magyar királyi földtani intézet elhatározván, hogy Erdély hiteles és kimerítő földtani térképe kiállítását végezt, a földtani viszonyokat a helyszínen felvételek megbizható szakférfakkal, muzeumi őrségéd Herbach Ferencz urat is felszólította, hogy e felvételekben részt vegyen, kikötvén azonban, hogy erre a muzeum-egylet beleegyezését nyerje meg. Az igazgató választmány, miután csak egy kirándulás forgott kérdésben, erre megadta az engedélyt oly feltétellel, ha Herbach ur kötelezi magát, hogy a felvétel alkalmával gyűjtendő közet- és őslénpéldányokból a muzeum egyenlő részt fog kapni a k. földtani intézettel. Ez így is történt, és a muzeum minden más költség nélkül, mint a mennyit az illető tárgyak beszállítása okozott, a Harghita vidékéről és Alsó-Rákosról akkora gyűjtemény birtokába jutott, hogy nemcsak tökélyes képét állította ki ama vidéknek, hanem számos merőben új és eddig nem ismert őslényt, különösen ammonitot nyert ama vidékről.

E folytonos gyűjtések a Herbach-féle gyűjtemény megvételével együtt a muzeumot igen természetesen sok feles példány birtokába helyezte. A jk. 38, 109 és 160 számú határozatai tanúsága szerint, a választmány ez alkalmat arra használta fel, hogy mindenképp a Pesten létező nemzeti muzeumot kínálja meg állandó csereviszony létesítésére. A tett ajánlatot a testvérintézet a legelőkezyebben el is fogadta, és remélhetjük, hogy nem sokára igen szép eredménye lesz intézetünk számára.

A jk. 85 számú határozata alapján ugyanez időtájt az iránt is tett lépést a választmány a közkutatási ministeriumnál, hogy a hazai nyomdák arra utasíttassanak, hogy a náluk készülő valamennyi nyomtatványokból a muzeumnak köteles példányokat küldjenek. Erre azonban még nem érkezett válasz.

A jk. 192 és 202 számú határozatokból kitünik, hogy a muzeumi ásványtani feles darabjaiból a választmány 117 darabot juttatott ingyen a kolozsvári polgári iskolának tanítás czéljára. (Vége köv.)

A „Times” a porosz-francia béke-keelözetelekről.

„A jelen perczben Franciaország el van kábulva, s a kétségbeesés azt majdnem könnyelművé teszi; megfontolási idő, s az ellenség távozása kívántatik még arra nézve, hogy az tisztán fölfoghossa a saját politikai állásában, társadalmi és ipari kilátásában, sőt még saját erkölcsi természetében létesült változást is. A lealáztatás idővel mindinkább mélyebben fog érozetni, s a boszuvágy mindinkább uralkodóvá leend mindenki szívében. Franciaországának el kell vesztienie Elsasst és Metz-et, s évről évre érzendi segélyforrásainak kimerülését, a hódító zsarolásának kielégítése folytán. A francziák készek megfizetni a diósőséget, s ha nem is készséggel, de belenyugvással türök el az adókat, egy erős kormány, s személyes biztonságért; de minő fogadtatásban fog részesülni az adó-behajtó, midőn a porosz adót jön behajtani? Még sohasem zsaroltattott ki nemzetől ily ropant összeg. Alig kotelkedhetünk arról, hogy minden más érzelmet el fog nyelni a gyűlölet azok iránt, kik oly mérsékletlenül használtak fel a hódítási jogot. Könnyelműség lenne a jövőbeli eseményeket megjósolni; de annyit bizton lehet állítani, hogy egy oly béke, mint a

minő legközelebb fog aláírni, a francia nép előtt csupán oly feyverszűnet gyanánt tűnik fel, melyet a boszúra való előkészítésre kell felhasználni.

A németek ezt talán készséggel elismerik, s úgy okoskodnak, hogy ez teljesen igazolja Bismarck feltételeinek szigorát. Az egész világ azt hiszi, — a porosz külügyministerium jólétesült főnökeinek kivételével — hogy Franciaország a szárazföldnek legerősebb katonai hatalmassága. Ezen hírvé Wörth, Gravelotte, és Sedan által elenyészett a németek azt mondják, hogy ezen vereségek már magokban is ellenállhatatlan arra ösztönözték volna Franciaországot, hogy a legelső lehetséges alkalommal megújítsa a háborút. Annak sajtószereje ki lön mutatva azon tény által, hogy képes volt félmillió embert állítani táborba, miután már egész rendszeres serege elveszett. A németek okoskodása szerint, ily hatalmassággal szemben az engedékenységről szó sem lehet, s egy erőlyes kormányának egyedüli politikája abban áll, hogy hatályos eszközöket használjon a végett, hogy a legközelebbi harc esetében erősebb lehessen. Ezen okoskodásra lehetetlen válaszolni, hanem ha oly hivatkozásokkal, melyeket a németek érzélgőseknek s frivoloknak nyilvánítanak. Azonban Németországnak föl kell fognia azon állást, melyet ő Franciaországgal, s többi szomszédjaival szemben foglal el. Azt, a mi fegyverrel szerzetett meg, fegyverrel kell megtartani. Ez a jelen esetben nem erkölcsi locus communis, mivel lehetetlen nem látnunk, hogy a jelen háboru által Európa egész rendszere desorganisáltatott. Csupán egyetlen dolog áll előttünk világosan: ama kettős gyűlölet, mely a szárazföldnek két legértelmesebb nemzetét elválasztandja egymástól; azon bizonyosság, hogy az 1870-ben legyőzött nemzetek egyetlen gondolata, egyetlen politikai elve leendő ellenfelének legelső gyöngeségi pillanatát saját előnyére használni föl.

Sz.-Keresztur, márcz. 2. 1871.

Városunkban m. hó 8-án este az a rémhír terjedt el, hogy államképezdei tanár S. . . . D. . . . t az utcán megtámadták és keményen megverték. A választási mozgalmak undorító jeleneteit élvén, ez eset is egyelőre ilyenemű föltevése vezetett sokakat. Mi azonban, kik az illetőnek nyilvános szereplését, vagyis inkább nem szereplését is, azonnal más okok után nézünk, és nem sokára találtunk is. Ez egész botrányos, és közmivelt-ségünkre szomorú árnyat vető eset, az eddigi vizsgálatok alapján következő:

S. . . . D. . . . tanár nevezett este vacsoráról hazafelé indulván, búcsut vesz tanártársaitól, s szállása felé a csekefalvi utcába térvén be, alig tesz 25—30 lépést, három ismeretlen ember megtámadja. Kettő észrevétlenül a földre rántja, s a harmadik egy avégre szerzett cserefabottal útni kezdi agyba-főbe. A „t o l v a j” kiáltásra szétfutnak. S. D. hazamegy, lefekszik, s nehézebe miatt ágyban marad egy hétig. Barátai meglátogatják, rémülve tudakozódnak, nyomozódnak. A dolog mindjárt első nap köztudomású lesz, és néhány nap múlva rá megtörténik az első hivatalos lépés is. Az orvosi vizsgálat kitünteti, hogy a lábszárra, főre és arcra kapott ütés mellett egy, szintén a főre irányított, de a jobbkez által felfogott, és ennek két újat szétzúzott ütés, oly nehéz testi sértés, a mely, ha a főre megy, nagy valószínűséggel halált okozott volna, így azonban csak a jobbkez marad örök nyomorék. Erre egy néhány nap múlva befogatások történnék, s csakhamar kikerülnek a tettesek, kik egyikének, az intézőnek, két testvére van a képezdében.

S kérdik már most: mi lehetett ennek oka? Vajha ne kellene még ilyeneket is hallanunk! Mondám, hogy az intézőnek két testvére van a képezdében. E két testvér korábban egy más intézetben, szintén tanítványa volt S. D.-nak, a ki az érdemsorozat elkészítésénél lelkiismeretes szigorúsággal járván el, a bizonyos hivatalos oldalról protegált érdemtelennel szemben, ezeket boszuját vonta magára. Következett rá a képezde megnyitása, és a sors ismét összehozta a régi ismerősöket. S. D. a régi maradt és a fivérek sem változván, több rendbeli alkalom adta elő magát fegyelmi rendszabályok alkalmazására. Ez a régi boszút föllevenítette, s a morgorva, alattomos és gonosz tervekre hajlammal bíró testvérek közlik sérelmeiket a városon tisztartóskodó, iskolából kicsapott deák, vérengző természetű bátyjokkal. Ez az udvarból két kocsi vesz maga mellé, és értesítve az egyik fiu által a tanár hazamenete idejéről, végrehajjták a már leirt tettet.

Oly tény, melyről fájdalom nélkül írni nem lehet, és oly tény, a melyről csak ennyit írni, önmegtartóztatás. Nekünk azonban czélunk csak az, hogy felhívjuk az ügy törvényszéki tárgyalására a közvéleményt, a sajtó, s legfőképp az igazságügyminister ellenőrző figyelmét, mert ez nem közönséges büntény. Ez kulturánk elleni merénylet, melynek szomorú következményei lehetnek.

Az ügy tárgyalását, a helybeli egyesbírószágtól, hol a nyomozás erőlyesen és sikert ígérőleg vette kezdetét, az udvarhelyi törvényszék — nem tudjuk miért — azonnal elvette. Talán hogy szigorubbán és gyorsabbán járjon el? Meglátjuk. Mi úgy vagyunk meggyőződve, hogy a bizonyítékok megszerzését, a tanukihallgatást, s az ügygyel kapcsolatos egyéb körülmények kiderítését itt a helyszínen sokkal könnyebben és gyorsabbán lehet vala eszközölni.

Hogy azonban e fontos okokkal szembe, s mi több, az eddigi szokástól eltérőleg, a vizsgálat mégis Udvarhelyre tétett át, ezt csak magasabb indokok teszik érthetővé, a melyek azonban előttünk eddigéle még csak nem is sejtettek.

UJDONSÁGOK.

N. t. évnegyedes előfizetőinket kérjük, méltóztatassanak előfizetéseiket mártius 20-ig megújítani, nehogy a lap keldésében fennakadás történjék.

Előfizetési föltételek 1871-re:

10 hónapra 1871. mart.—dec.	8 ft. 40 kr. o. é.
Félévre „ mart.—aug. 5 „	50 „ „
4 hónapra „ mart.—jun. 3 „	80 „ „
Évnegyedre „ mart.—maj. 3 „	— „ „
2 hónapra „ mart.—apr. 2 „	— „ „
Egy hóra „ martius 1 „	— „ „

Az esti kiadás külön küldéseért a vidékre:

10 hónapra 1871. mart.—dec.	1 ft. 30 kr. o. é.
Félévre „ mart.—aug. — „	80 „ „
4 hónapra „ mart.—jun. — „	60 „ „
Évnegyedre „ mart.—maj. — „	40 „ „
2 hónapra „ mart.—apr. — „	30 „ „
Egy hóra „ martius — „	20 „ „

A „Kol. Közl.” szerkesztősége.

A párisiak a mult hó végén legkevésbé sem hitték, hogy a németek csakugyan be fogának vonulni falaik közzé s rémitgetésnek tartották az egész dolgot, nem mulasztván el természetesen többé kevésbé sikerült élcezkben és karikatúrákban adni kifejezést a gögöslenség iránti ellenszenvöknek. A karikatúrák különösen

nagy számban látták napvilágot. Így az egyik Vilmos császár bevonulását, mint az idén nem mutatkozott „boeuf gras” diadalmenetének paródiáját tünteti fel. Az ökör Franciaország, hátán a Cupido mezébe bujtattott Thierssel. A menet élén halad Trochu Páris város kulosaival; ezután jó Vilmos és Bismarck, majd nagy-számú porosz gránátosok Nagy Frigyes korabeli fővegekel. A karikatura alatt pár sor áll: Ily Vilmos legyőzésére Tell Vilmosok kellene (Pour vaincre un Guillaume tel, il faut des Guillaumes Tell.) Egy másik karikatura a német császárt fején koronával, kezében kormány-pálczával s aranyalmával ábrázolja, követve Bismarck által, kinek kopasz agyát bubos sisak nyomja. Mindketten diadalmenetre indulnak Párisba, sarkukban egy se-reg fekete hollóval. Alant e szavak olvashatók: „Vae victoribus!” Egy harmadikon Vilmos, Bismarck és III. Napoleon, mindhárom gályarab öltönyben egy bitóhoz kötve. Vilmos bünbánó arcot vág, Bismarck gögösen fentartja fejét, míg Napoleon arczvonásai a gályaról elillant s kelepczében jutott gazhagyományos jellegét tüntetik föl. A háttérben égő falvak és városok, halottak, haldoklók s jajveszékő nők és ágyuk láthatók. A kép alatt e szó olvasható: Az átkozottak.

*Érdekes könyv jelent meg Bordeauxban, mely a porosz sereg által francia területen elkövetett garázdálkodásokat adja elő. E könyvnek megjelent már első füzeté és már ez is 112 oldalra megy. Címe: „Recueil de documents sur les exactions, vols et cruautés des armées prussiennes en France. Publie au profit de la société internationale des secours aux blessés.” (A porosz seregek által Franciaországban véghezvitt sarcolások, rablások és kegyetlenségekre vonatkozó okmányok gyűjteménye; közzétettek a sebesültek nemzetközi segélyegylete javára.) Az előszóban a következő megjegyzés van: „Öt hosszú, aggályteljes hó óta a kegyetlenségek, a népjog sértéseinek, a rablás, orzás és mindennemű sanyargatásoknak nem volt hátrá. Czélunk rövid vázlatban megismertetni, hogy mit kellett Franciaországnak szenvedni. Németország be fogja látni, hogy az erkölcsi súlyedés minő fokára ránthat le nagyravágás és gög által elkaptott vezéreinek katonai despotismusa egy nemzetet, mely természeti hajlamait követve, ily ultra soha sem tért volna. E könyv minden népek van szentelve. Bár megismertelné a veszélyt, melynek a nemzetek kitévék, ha romjaink a porosz suprematia lép fel.”

— A Kolozsvárt felállítandó honvédezenekar javára egy mult hó 16-án Felvinczen tartott zártkörű táncvizgalomnak 31 forintból álló tiszta jövedelme ezen kerületi parancsnoksághoz beérkezvén, ez utóbbi az illető rendező választmányának az ügy nevében köszönetet mond.

— Egy berlini bankár a párisi tőzsdé-piaczon érték-papirokat vásárolni óhajtván, a végből egy közvetítő ügynökhöz fordult, s noha csak 115 ezer erejéig szolt a megbízása, az ügynökhöz mégis 200 ezer frankot jó francia bankban előlegezett; a szokásos számadás megtörténvén, a német bankárnak már csak az érték-jegyeket kellett volna átvennie, a meghatározott időre meg is jelent az ügynöknel, ez azonban felkéri a bankárt, hogy délután jöjjön el, miután, ugymond, egynehány érték-papír még hiányzik; de miután még akkor sem volt az ügy elrendezve, nehogy még egyszer a bankár hiába fáradjon, az ügynök felkérte őt, hogy mondaná meg a nevét és lakását, hogy akként a papirok átküldését eszközöltetni lehessen, mire a bankár kijelenté, hogy S. . . . hívják, s jelenlegi lakása Versaillesben, „Hotel du chariot d'or”-ban van. „Ugy tehát ön német,” kérdé az ügynök. „Igen az vagyok,” felelé a bankár. „Akkor

végtelemül sajnálom,” folytató az ügynök, „hogy kíván-ságát egyáltalában nem teljesíthetem, vigye vissza a 200 ezer frankját, mi irásilag lekötélték magunkat, a né-mekkel semminemű üzletbe többé nem bocsátkozni, én azt jól tudom, hogy ez alkalommal szép nyereményt szalasztok el, de annak kedvéért adott szavamat még sem szegem meg. — b.

*Gazdag jövendő. Egy szegény olasz számtiszt összes vagyonát szülővárosának hagyta azon kikötéssel, hogy az 1000-ik évig kamatok kamatjával tőkésítessék. Meghalván, vagyona 250 lírát tón (körülbelül 84 ft.); ez csekély összeg, de 2000-ki december 31-én 8.000.000 lírának több lesz belőle; ekkor a város közhasznu czé-lokra fordíthatja.

— Kimutatása a magyar keleti vasut üzleti be-vételeinek. Nagyvárad-kolozsvári részvonal, 20 mérföld. 1871. Február hóban. Utasok száma 9902. Podgyász-, gyors- és teherárak vámmáza 133,204. Bevételek: személyekért 12,227 ft 29 kr., podgyász- és gyors szállít-mányokért 824 ft 82 kr., teherárakért 25,889 ft 69 kr., összesen 38,941 ft 80 kr. 1871. Január 1-től 31-ig. Ut. sz. 10,173. Podgy., gyors- és teherárak vámm. 143,768. Bev.: szem. 12,733 ft 93 kr., podgy. és gyors száll. 1186 ft 95 kr., teherárakért 30,313 ft 87 kr., össz. 44,234 ft 75 kr. Összesen: Ut. sz. 20,075. Podgy., gyors és teherárak vámm. 276,972. Bev.: szem. 24,961 ft 22 kr., podgy. és gyors száll. 2014 ft 77 kr., teher-árakért 56,203 ft 56 kr., össz. 83,176 ft 55 kr. Pesten, 1871. márcz. 4-én. A főigazgatóság.

— A miskolci első kihazasítói-egylet 53 férjhez ment tagnak 7875 frtot, most már 976 beirt tag után pedig egynek-egynek 225 frtot fizetett házassági díjakban, és folyó pénztári tisztajövedelméből 928 frt 95 krt osztott ki jótékony czelokra; Számadásait más nagy pénzintézetek módjára, rendszeres könyveléssel vezeti. Egye-temes jótékonyaságra alapítván működését, semminemű vallásbeli, állási és térbeli korlátot nem ismer: a haza bármely vidékéről jelentkező tagokat felveszi részvénye-seinek nagy sorába; Az 1870-iki, illetőleg 1869 és 70-iki évek eredménye: Bevétel volt: áthozva 1869-ről 7086 ft. 13 kr., beirattási díjakból 498 ft, évi illetékből 438 ft, utánfizetésből 10901 ft. 60 kr., házassági díjak-ban összes követelés 6535 ft. 50 kr., tőkéből 1835 ft. 33 kr., kamatokból 614 ft. 81 kr., könyvesek árából 49 ft. 80 kr., különös 4 ft. 30 kr., összesen 27963 ft. 47 kr., kiadása volt: a szegényebb részvényeseknél kötvé-nyekben hagyva 6289 ft. 50 kr., pénzintézetekbe téve 13406 ft. 83 kr., 39 férjhez ment tagnak díja 5075 ft, visszafizetett 17 tagnak 448 ft. 38 kr., kezelési költ-ség 208 ft. 73 kr., tiszti fizetések 440 ft. 2 kr., vegyes 66 ft. 32 kr.; hátralék (házasági díjakban 6535 ft. 50 krt tevő összes követelésre) 1197 ft. 30 kr., pénztári maradvány 1871-re 831 ft. 39 kr., összesen 27963 ft. 47 kr.; vagyona: kötvényeken a részvényeseknél 4861 ft, pénzintézetekben 13000 ft, hátralék 1167 ft. 30 kr., pénztári készlet 831 ft. 39 kr., 19889 ft. 69 kr. Ebből: alapítói 17614 ft. 51 kr., tartalék tőke 882 ft. 23 kr., folyó pénztári tisztajövedelem 1870-ről 1392 ft. 95 kr. Beirattolt 1869-ben 386. 1870-ben 498, összesen 884 tag. Ezekből kilépett: önként 5, halálozás által 3, kizárás következtében 1, házasság után 50, összesen 59 tag. Maradt 1871-ik évre 825 tag. e) 825 tag közt van 76 fi és 749 nő; 513 helybeli és 312 tag vidéki lakos, meg pedig Galliziából 1, Ungmgyéből 1, Szabolesből 147, Zemplénből 25, Abaujából 34, Tornából 3, Borsodból 69, Gömörből 13, Szepeshől 4, Sárosból 2, Nógrádból 7. Pestmegyéből 4, Hevesmegyéből 2.

Nemzeti színház. Szerdán, márczius hó 8-kán A voni Viktor operátómjátékaul: „Dom Sebastian.” Opera 5 felvonásban.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

ELEGANS FÉRFI-ÖLTÖNYÖK

legújabb minta szerint, a finomabb izlésnek meg-felelőleg gyorsan készítettnek

„KLEIN D“

úriruha-divattermében, Pest, dorottya-uteza
7. szám a.

A legújabb és legjelesebb bel- és külföldi divatelmékben gazdagkészletem, a legszolidabb kiszolgáltság úgy mint a legjutá-nyosabb árak azon kellemes helyzetbe jutnak, a t. cz. úriközönség minden kívánalmainak teljes megelégedésére megfelelhetni.

4—* Levél általi rendelések gyorsan intéztetnek el. (52)

(69) 2—3

Eladó ház.

A párisutczában 204. házszám alatti ház szabadkézből eladó. Értekezhetni lehet íranta nagy-hidutca 314. sz. alatt Marsalkóval.

(70) 2—3

Hirdetés.

A kőmáli hegyben a felső lábban, öt darab szőlő, nagy borsajtóval és szinnel, hozzáfartozó szántófölddel, két hold és 780 öf területeben, akár együtt, akár darabonként, örök áron eladó. Értekezhetni íranta Papp József úrnál, hidelve, újutca 334. sz. alatt.

Ujon feltalált nemes fém!

TALMI ARANY!

Valódi csak itt!

Kezeskedniük, hogy ez ékszer még több évi viselés után is nem változik meg, és a valódi aranytól meg nem különbözhet. Hogy beszerzését mindenkinek lehetővé tegyünk, következő olcsó árak szabattak:

Női ékszerek.	Úri ékszerek.
pompás melltű 80 kr. 1, 1.20, 1.80, 2.50, 3, 3.50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 frt.	1 Legelegánsabb divatos óraláncz 1 frt, 1.50, 1.60, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, medallionnal 2.58, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6 frt
pár fülbevaló 80 kr. 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50.	1 hosszú nyakláncz a valódi aranytól meg nem különbözhető 1.80, 2.80, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 7 forint.
Készlet egymáshoz illő melltű és fülbevalóval 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 6.50, 7, 7.50, 8, 8.50, 9.	1 finom shawl-vagy nyakkötő tü 50, 80, 1, 1.50, 2, forint
gyönyörű nyakék nők számára keresztcsékével 85 kr., finom 1 frt., finomabb 1.50, leg-finomabb 2, 2.50.	1 legfinomabb medallion óra-figyelék gyan. való használatra 1, 1.50, 2.50, 3 forint
nehéz karperecz 1.50, 2, 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50, 6, 7.	1 finom úri gyűrű kövel vagy anélkül 50, 80, 1 frt, 1.20, 1.50, 2, 2.50, 3 forint.
pompás hölgy-medallion 50 kr., 80, 1 frt, 1.20, 1.50, 2.50.	1 csomó óra-figyelék 40 kr.
1 elegans gyűrű kövel vagy a nélkül 50, 80, 1 frt, 1.50, 2, 2.50.	1 pár legdivatosabb kézelő-gomb email-kövel vagy anélkül 50, 80 kr, 1.50, 2, 2.50.
1 diszes nyakék medallionnal 2.80, 3, 3.50.	1 készlet kézelő- és inggombok izlésesen össze-választva 50, 70, 85 kr, 1, 1.50, 1.80, 2, 2.50, 3 forint.

Brilliant-ékszer, oly hű utáztára a valódinak, hogy szakértők is megcsalhatoznak általa. Ez ék-szer valódi chinaezüstből vagy talmi aranyból készült. A kövek valódi gyémántporral csiszolt kristályok, melyek eleven tüzöket sohasem veszűk el. A finomabbak valódi ezüst foglallattal.

1 melltű 1.50, 2 frt. igen finom 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 4, 6, 9, 10 frt.	1 nyakkötő-gomb 1.50, 2.
1 pár fülbevaló 1.50, 2, egészen finom 2.50, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 6, 7, 8, 9, 10 frt.	1 brilliant gyűrű legfinomabb 1, 1.50, 2, 2.50, 3, 4, 5 frt.
1 „ chemisette gomb 1.10, 1.50, 2 frt.	1 karperecz brilliantkövekkel kirakva 2, 2.50, 3.50, 4.50, 5.50.
1 „ kézelő gomb 1.80, 2.80.	

Keleti, okókké illatozó Jonquille ékszer, finomul metszve, feke, különösen kel-lemes illattal és keleti, legelegánsabb divatos alakban.

1 melltű 1 frt, 1.20, 1.50, 1.80, 2 frt.	1 nyakék, egyszer a nyak körül 60, 80 kr.
1 pár fülbevaló 80 kr, 1 frt, 1.50, 2.	1 „ 1 frt, 1.20, 1.40.
1 karperecz 20 kr, 45, 85, 1 frt.	1 „ finom torók érmekek stb. disztive 2.50, 3 frt.

A ki e czikeket valódi minőségben birni kívánja, forduljon személyesen vagy levélben egyenesen hozzánk.

GLATTAUN.

első párisi bazárjához Ausztria számára Bécsben, Kärntnerstrasse 51. Palais Todisco

Megrendelések tetszés szerinti nyelven is írva lehetnek. — A küldemények postautánvét mellett vagy a pénz beküldése után eszközöltetnek.

(17) Illusztrált árjegyzék kívánatra ingyen küldetk meg. 13—24

7/3, 1—3 (3)

Megvizsgáltatván Dr. Popp J. G.

Anatherin-szájvíze

Oppolzer tanár (Rektor) magnif. a cs. kir. bécsi klinika tanára, szász kir. udvari tanácsos stb.)

Mindenféle száj- és fogbetegségek ellen ajánlandónak találtatott s a cs. kir. Klinikán Bécsben rendeltetik is. — Ép igit ajánlják azt más városok leghirnevesebb orvosai és tanárai a fogak tisztán és épen tartására.

Kaphatók: Kolozsvárt Wolf J., dr. Hintz Gy., Engel J. és Binder gyógyszerészek és Harvázy J. Tordán: Wolf gyógyszer. Deesen: Kremer Samuel és Roth gyógyszer. Déván: Bóniaki és Gergelys Lengyel gyógyszer. Medgyesen: Folbert gyógyszer. N.-Egyeden: Oberth J. gyógyszer. M.-Vásárhelyt: Fogarasy D. Szászvaroson: Leonhardt. Sz.-Régenben: Traugot és Wachner Zilahon: Weisz gyógyszer. Szilagy-Somlyón: R. Tarsa Ign. Szamosújvárt: Plasintár és fia gyógyszer. Bethlenben: Bernardi gyógyszer. B.-Illyadon: Holczér gyógyszer. Tekében: Wagner gyógyszer. K.-Fehervárt: C. Zangert gyógyszer. Balászfalván: C. Schieszl gyógyszer. Bözörményben: Lányi J. gyógyszer. Nagy-Bányán: Papp gyógyszer. Nagy-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Szinyér-Váralján: Gerber gyógyszer. N.-Szebenben: Sill Mih. Müller gyógyszer. Zóher. Steiner. Brassóban: Fabik gyógyszer. Jekelius gyógyszer. Segesvárt: Teutsch J. B. Missbacher. Beszterczen: Dietrich és Fleischer. Targovits Ed. Nusbeck. Textoris G. M. Gy.-Sz.-Miklósok. Temmer E. Brassóban: v. Müller gyógyszer. uraknál.